

Mosogatás miatt zárva

Kevés a szakács, a cukrász és a konyhalány

Az éttermek, a bisztrók egyre növekvő forgalma bizonyítja: mind többen vannak, akik az otthoni sütés-főzés helyett az éttermi étkezést részesítik előnyben. A vendéglátás egyre nagyobb szerepet tölt be a lakosság ellátásában, s ezzel párhuzamosan mind többen és többet kívánunk a házon kívüli étkezéstől. Jól tudják ezt a vendéglátóipar szakemberei is, nyilván nem véletlen, hogy a közelmúltban gasztronómiai magazin látott napvilágot: megannyi jó recepttel, konyhatitkok feltárással, a táplálásra vonatkozó hasznos ötletekkel szolgálva a gasztronómia ügyét.

Ma már egyáltalán nem mindegy, hogy csak néhány, vagy egész sor, változatosan összeállított ételt kínálnak-e az éttermek, nem lényegtelen az sem, hogy milyen a kiszolgálás, milyen az üzlet berendezése és így tovább. A növekvő igényeknek csak nagyobb igényességgel lehet eleget tenni, hisz egyre többen vélekednek úgy, mélyebben is a pénztárcájukba nyúlhatnak, ha a pénzükhöz megfelelő, színvonalas ellenszolgáltatást kapnának. A Magyar Szakácsok és Cukrácsok Szövetsége, valamint a Gasztronómiai Újságírók Nemzetközi Szövetségének magyar tagozata bizonyára ezt is szem előtt tartotta, amikor az éttermek számára országos pályázatot hirdetett. A pályázat követelményeit végigbongészva megállapítható, hogy a verseny meghirdetői egyáltalán nem támasztottak túlzott igényeket. Megkövetelték azonban az éttermektől, hogy a vendéglátás minden fontos, frott

és ifratlan szabályát betartsák, a főzéstől a táplálásig, a kiszolgálástól a higiéniai előírások érvényesítéséig. Röviden: a pályázat kiírói olyan színvonalú vendéglátást követeltek meg, amit az igényesebb vendég is elvár, amikor az asztal mellé ül. Ahogyan az a verseny értékelésénél kiderült, a pályázat feltételei éppen ezért nevezhetők szigorúknak.

Apróság talán, de mind többen akadnak, akik nemcsak a színes magazinokban szeretik nézegetni a tetszetős, étvágygerjesztően tállalt sültket és köreteket, szívesen vennék, ha ezeket vizionlátnák „előben” is. Ki ne tapasztalta volna, a valóságban erre alig van mód, az exkluzív számító, meg lehetőségek borsos árakat alkalmazó éttermek kivételével. Az országos gasztronómiai pályázatra 54 vendéglátó üzlet nevezett be, s a zsűri mindössze kilencet talált méltónak arra, hogy falán a védnöki tábla is garantálja a minőséget. A kitüntető táblára Szegeden is többen pályáztak, de csak az Alabárdos nem „vérzett el” a versenyben.

A győztes étterem dolgozóinak érdemeit vitatni nem lehet, azonban tény, hogy Szegeden több, rendkívül közkedvelt, kellemes hangulatú étterem akad, köztük a Ilági, a Szegedi és a Tiszai. Egyikük sem dicsekedhet a védnöki táblával, s ennek egyik alapvető oka, hogy a vendéglátás — sok termelő üzemhez, építő vállalatához és közintézményhez hasonlóan — komoly munkaerő-gondokkal küszködik. A jelenleginél jóval több segéd-

munkásra, takarítóra, konyhalányra lenne szükség, de kevés a szakképzett cukrász és szakács is. Az egyik legkedveltebb étteremben nemrég egy órára be kellett zárják az ajtókat a vendégek előtt. Az üzletvezető kitéhette volna a táblát: mosogatás miatt zárva, mert annyira összegyűlt a piszkos edény, hogy aki élt és mozgott, be kellett álljon mosogatni. Amikor elkészültek, ki-ki visszament a posztjára és jöhettek a vendégek is. Ilyen körülmények között nem csoda, hogy nincs idő apró figyelmességekre, a nagykönyvben előírt táplálásra, az inyeneket is megőrzendő fogások készítésére.

A Csongrád megyei Vendéglátó Vállalatnál elmondták, nem egy üzletük van, ahol a forgalom legalább nyolc szakácsot kívánna, s ezzel szemben jó, ha négy dolgozik. A városban megoldott a vendéglátóipari szakmunkások képzése, a vállalat idén több mint száz új, friss képesítéssel jelentkező fiatal dolgozóra számíthatna. A feltételek módját az indokolja, hogy több év tapasztalatai igazolják: a végzettségek alig fele helyezkedik el a vállalatnál. A több műszakos, sok kötöttséggel járó munka helyett a kórházak, a kintikák, az üzemek konyháját választják, akár a tanulás megkezdésekor kötött szerződés felbontása, az ösztöndíj visszafizetése árán is.

A vendéglátó vállalatnál nemrég tíz százalékkal emelték a szakácsok és 17 százalékkal a cukrácsok alapbérét. Az intézkedéstől munkaerő-gondjaik enyhülését várhatnák, ha nem kellene már most azon törniük a fejüket, kikkel helyettesítik a négy-öt éven belül nyugdíjba vonuló 400 embert.

Ahogy másutt, a gépésítés a vendéglátóiparban is orvosság a „sebre”, anyagi befektetés árán a mosogatást, vagy a krumpli-hámozást gépekkel is el lehet végeztetni, de a fokhagymás flekken és a túrócsusza elkészítését a legokosabb műszaki csodára sem lehet rábízni. Talán, ha módosított feltételekkel tudna a vállalat a még tanuló fiatalokkal szerződést kötni, az segítene gondjain. Nagyobb ösztöndíj fejében bizonyára többet követelhetne tőlük, s legalább néhány évre megnyerhetné őket a vendéglátásnak. A felnőttképzésben rejlő lehetőségeket is jobban ki kellene használni, s mindenekelőtt alaposan fontolóra venni: hogyan lehetne javítani a munkakörülményeket. Erre azért is szükség lenne, hogy legalább a régi dolgozókat sikerüljön megtartani.

L. Zs.

Orosz nyelvi verseny

Tegnap Szegeden befejeződött az orosz nyelvi országos középiskolai tanulmányi verseny második fordulójának.

A nyelvi tagozatos diákok versenyében — a ságváriak távollétében — a Radnóti Gimnázium tanulói egymás között döntöttek el a helyezések sorrendjét. A versenyt Balázs Ibolya nyerte Zsikla Edit és Farkas Andrea előtt. Valamennyien a tavaly elhunyt Csizsár László tanítványai; a versenyre Bálint István tanár

T. L.

Az építőipar százaléakai és a valóság

A számok és a tények másként dolgoznak, vitatkoznak alig lehet velük. A számadatok mögött mégis érdemes bogarászni, mit akarnak kifejezni, mihez viszonyítanak. A statisztikai adatok, átlagok olykor senkire és semmire sem passzolnak. Ritkán találhatjuk meg az „átlagembert”, hiszen az emberek minden esetben konkrétak. Nevük és foglalkozásuk van, lakásuk, keresetük, egyedi szokásaik eltérőek. Ha a termelésre szűkítjük a körünket, ott sem sokat érünk el az átlagokkal, a százalékokkal, bár volt időszak, amikor csak a százalékok számítottak, semmi más. Mechanikussá, kényelmessé tette a gazdasági vezetőket, s alig kényesztette őket önálló gondolkodásra, a termelés menetének javítására.

1.

E rövid általánosítás és bevezető után essünk át egy kötelezőszerű dolgon: helyesbítést kért a DELEGÉP pontatlanul leírt állításért, amely így hangzott: „...A DELEGÉP termelése kisebb volt, mint egy évvel ezelőtt.” Ezzel szemben, közölték a vállalat statisztikai adatait, hogy „1977-es áron 101,5 százalékos volumenfelvitást ért el.” Igazuk van, lemaradásuk nem az egész esztendőre vonatkozik, hanem a mindig jelentős negyedik negyedévre, amelyről a statisztikai összesítő megállapította: a megye legnagyobb építőipari vállalata, a DELEGÉP 1977. negyedik negyedévi termelése 4,3 százalékkal maradt el az egy évvel korábbtól. Ez is tény, ezzel sem lehet vitába szállni.

Tehát a nagyvállalat termelési értéke 1,5 százalékkal emelkedett Csongrád megyében. De itt érdemes egy szót mondani. A pénzben kifejezett érték nem mindig egyezik meg a valósággal, a kézzelfogható mennyiséggel és az átvett, hibátlan építményekkel. Mit is mondanak a való tények erről? Azt állítják meg, hogy „tavaly a folyamatban lévő építőipari létesítmények, a megkezdett munkák folyó árakon számított értéke 12,1 százalékkal nőtt. Emellett az átadott munkák értéke csak 3,2 százalékkal emelkedett, ami az áremelkedés figyelembevételével azt jelenti, hogy 1977-ben az átadott — 100 ezer forint feletti — munkák volumene az előző évihez viszonyítva, ha kis mértékben is, csökkent.” A lényeg, a pusztán valóságot — szerintem — ez fejezi ki hűen. Mert mit ér az nekünk, ha pénzben többet mutat a termelés eredménye, de kevesebb iskolai tanterem, óvoda, lakás, üzemcsarnok, út, üzlet, könyvtár, sportlétesítmény kerül a birtokunkba? Az embereknek végül is az a több, ami a környezetükben fölépül, s nem az, amit egy vállalat pénztárcájába mutat. Vagyis nem százalé-

ra van szükség, hanem több (például cement és kavics), valamint az építési munkák és a létszám szakmai összetétele összhangjának hiánya, de olykor a lakásépítkezések előkészítésének hiányosságai (kétféle tervszolgáltatás) is nehezítették. Ettől függetlenül jó volna, ha egyszer megérné az építőipar és mi mindannyian, hogy a lakásépítkezéseket ne a kapkodás jellemezze, hanem az ütemesség. Nagy öröm az, hogy évről évre több lakás épül föl Szegeden és a környékén. A statisztikai adatokból kiolvasható, hogy az ötdik ötvenes tervidőszak első két esztendejében 10 866 új lakással gyarapodott Csongrád megye, s ez a tervezettnél 21 százalékkal több. Csúpan Szegeden 5433 lakás készült el tavaly és tavalyelőtt. Az adatok azt bizonyítják, hogy környezetünkben ezer lakosra számítva 11,8 lakás létesült, s ez továbbra is több az országos átlagnál.

2.

Ma még, sajnos, az ilyen beruházások ritkák, mint a fehér holló. Ezért emlégetjük gyakran és örömmel a szegedi szalámigyári beruházást, amely valóban időre és kevesebb pénzért készült el, mint ahogyan tervezték. De ez csak egy beruházás. A kábelgyárban másfél éves késéssel fejeződött be a töltött terü telefonkábel gyártásának a fejlesztése, pedig az évente 200 ezer érkező méter kapacitásnövekedést jelent. Ezek óta visszatérő jellemző: továbbra sem kielégítő a munkavégzés üteme a MAV szegedi rendelőintézeténél és az Élelmiszeripari Szakközépiskola még kivitelezés alatt álló tanügyi épületénél. A szegedi postaközpont második ütemének (irodaház) műszaki átadása az elmúlt év decemberében is megüszült a nagyfokú hiányosságok miatt.

Ezek tények, s az árak közben emelkednek. Elegendő arra utalni, hogy a folyamatban lévő nyolcvan fontosabb beruházás jelenlegi költség-előirányzata 16,8 milliárd forint, több mint 300 millióval magasabb az eredeti előirányzatnál. S az eredetileg 1977-re, vagy korábbi befejezésre tervezett ötven fontosabb beruházásból az elmúlt esztendőben mindössze tizenegyet adtak át, és helyeztek üzembe. De ezeknél is akadnak nüanszok eltérések, szépséghibák. Az 1971 óta épülő újszegedi (Bérek utcai) magasház műszaki átadás-átvétele megtörtént ugyan tavaly decemberben, de kérdés, mikor lehet beköltözni, és mikor mondhatják el a lakástulajdonosok, hogy rendben van minden? A hőmezővársárhelyi, Lenin utcai üzlet- és szolgáltatóház-létesítményből a szolgáltatóház műszaki átadása jelentős késedelemmel történt, de mire igénybe vehetik az emberek, bőven kitavasodik.

Az is igaz, hogy az építőipar hátráltatja sok minden: a folyamatos munkavégzést az elmúlt év folyamán is átmeneti anyagihiány

3.

Tudjuk, hogy a lakásépítkezésekben a szocialista építőipar meghatározó szerepet játszik. A megyei vállalatok tavaly is több mint 3000 lakást építettek, ez a tervezettnél 6,4 százalékkal magasabb. De tavaly is, mint a korábbi években, a lakásadatok üteme egyenlőtlen volt. A fölépített lakásoknak negyven százalékát az év utolsó negyedében adták át, húsz százalékát pedig decemberben. A tapasztalatok bizonyítják, hogy az ilyen ütem kedvezőtlenül befolyásolja az elvégzett munkák minőségét, és jelentős mennyiségű hiánypótlást von maga után, ami lekötli az egyébként is szűkös szakszaki kapacitást.

Végül — mert a teljesség kedvéért hozzátartozik — csúpan annyit, hogy a megye legnagyobb építőipari vállalatának haterzer dolgozója valószínűleg többre volna képes, ha tovább javulna az üzem- és munkaszervezés, zökkenőmentesebb lenne az anyagellátás, s nem csupán az áremelkedések hatására növekedne a termelés értéke, hanem amibe belefogtak, azt a vállalat időre és cssegért készítenék el. A számok és százalékok mögött végül is az élet zajlik, amely igen pontosan és érzékenyen reagál mindenre. A pontatlan mondatért viszont még egyszer elnézést kérünk.

G. I.

Úttörők járási szemléje

A napokban Rószkén tartották az úttörők járási KRESZ-versenyét, melyre 21 csapat nevezett. Győztes csapat: Forráskút (Kocsics Ferenc, Kovács Mihály, Tari Gyöngyi, Tóth Erika). A megyei versenyen is ezek a pajtások képviselik a járás úttörőcsapatát. Második helyezett a bordányi csapat, harmadikok a zákányszéki úttörők.

A járási úttörőelnökség és a járási tanács vb művelődési osztálya által lebonyolított tudományos-technikai úttörőszemlén 150 úttörő vett részt. A háromtós csapatok a kisteleki II. Rákóczi Ferenc általános iskolában vették ki.

A társadalomkutató úttörők versenyét a II. Rákóczi Ferenc általános iskola (Kistelek) csapata (Kocsics Erika, Korek Ildikó, Szeberényi Klára) nyerte. Második a kisteleki 2. számú általános iskola, harmadik az öttömösi általános iskola csapata lett.

A tagozatos osztályok orosz nyelvi versenyének győztese a kisteleki 2. számú általános iskola (Bóna Renáta, Sikter Márta, Szűcs Judit), második a sándorfalvi általános iskola csapata. A hagyományos tantervi osztályok orosz nyelvi versenyében a baksi általános iskola csapata (Szakál Erzsébet, Szabó Ágnes, Duma Angéla) végzett az első helyen. Második a mórashalmi, harmadik az öttömösi általános iskola csapata.

Az úttörő technikusok vetélkedőjében a kisteleki II. Rákóczi Ferenc általános iskola csapata (Berkó Katalin, Nagy Sándor, Rehák József) győzött. A második helyre a balástyai, harmadik helyre a rőszkei általános iskola csapata került.

A versengő csapatok emleklapot, a győztesek oklevelét és könyvjutalmat kaptak. Az első három csapat kerül tovább a megyei versenyre.

Új film

Meghívás egy gyilkos vacsorára

Színes, szinkronizált angol bűnügyi filmvígjáték. Forgatókönyvet írta: Neil Simon. Rendezte: Robert Moore. Fényképezte: David M. Walsh. Zenéjét szerezte: Dave Grusin. Szereplők: Truman Capote, Alec Guinness, David Niven, Maggie Smith, James Coco, Peter Sellers, Elsa Lanchester, Peter Falk, Nancy Walker.

A krimik reneszánsza megteremtő a krimiparódiák reneszánsza is. A *Meghívás egy gyilkos vacsorára* című új angol bűnügyi filmvígjáték ennek a fősztírtott krimi-éhségnek bohózatit elemekkel fűszerezett, már-már igazolmányos paródiája. A történet, az ötlet zseniális: a különös és bogaras milliomas, Lionel Twain meghívókat küldöz a világ öt legkiválóbb detektívének, szívesen látja őket egy hét végén vidéki kastélyának különös világában — egy gyilkos vacsorára...

Meg is érkezik az öt világhírű detektív a ködbe burkolózó, s már első pillanatban megannyi rejtélyes jelenséggel döbbenetelt keltő vidéki kastélyba, ki-ki társával — szexis feleséggel, muszkli Miska sófőrrrel, gyáva fogadott fiúval, asztaligyalva-ápolónővel, kielégítetlen titkárnővel. Mindegyiküket a vak komornyik fogadja, s bevezeti őket a más-más félelmeket rejtő szobákba. Ez a kastély minden ízében rejtély! Ha megnyomod a csengőt, női haláliskolyt hallasz; a va-

csorát jelző gong helyett afrikai maszk halálhőrgése a jelzés; a szobában vattacukor-pókháló és nulláslésztor fogadja a látogatókat; kívül kód gomolyog, az ablakokon viszont mesterséges vihar kékes villámai csattannak; az ebédlő vadásztrófeái, a rőnszarvas- és vaddisznófejek csakúgy, mint a szalon festményei, pislognak, nyelvet öltenek, beszélnek...

Krimet elmesélni nem népszerű. Krimiparódiát pláne! Annyi azonban mindenképpen említésre érdemes, hogy a detektívek — a világ leg híresebb nyomozói! — soha nem látott feladat elé kerülnek: egy előre bejelentett gyilkosság kinyomozása a feladat! Az összezárttság megannyi titkolt dologra fényt derít, s hiába az igazi gyilkos szándéka — hajnalban az egymilliót számláló vak komornyik lelepleződik... Vagy mégsem?...

Kiváló figurák, nagyszerű bemondások, verbális humor és kacagtató, szinte már burleszkelemek fűszerezik a mind szürkébbé váló sztorik. Eppen az hiányzik ebből a filmből, ami az igazi krimit oly népszerűvé emeli: a figyelem és az izgalom állandó fokozása, és a valóság-hoz köthető (legalább) hajszálgyöke-erek. Ennek ellenére a kiváló színészi alakítások és a főleg verbális humor megmenti a lankadó sztorit, és végigkacagjuk — miközben önmagunk krimifalóira ismerünk! — a filmet.

T. L.